

UN NUME PENTRU ISTORIA BIBLIOTECILOR

A NAME FOR THE LIBRARY'S HISTORY

Valentina TOPALO

Abstract: *The article is about Faina Tlehuci, the ex-Director of Scientific Library, a personality, a manager for 40 years who has a sum of traits and very good qualities. Mrs. Tlehuci represents a model for the whole librarian community*

În memoria breslei de bibliotecari o personalitate trebuie să îndeplinească un sumum de trăsături și calități foarte bune de manager, să reprezinte un model pentru întreg colectivul și comunitatea academică. Cineva spunea că *personalitățile care se contopesc prin toate gândurile și prin toate faptele, prin ființa lor, cu necazurile și bucuriile profesiei alese, trăiesc în mintea și în inima oamenilor, colegilor, prietenilor.*

O asemenea personalitate a fost Faina Tlehuci, Directoarea Bibliotecii Institutului Pedagogic de la Bălți sau cum o numeau colegii de lucru „ȘEFA”. Am cunoscut-o în anul 1981 la 17 august, când am fost plasată în câmpul muncii la Biblioteca Științifică a Institutului Pedagogic de Stat „Alecu Russo” din Bălți. În spațiul academic de atunci se spunea că Doamna Tlehuci angaja la lucru numai pe cei care cu adevărat iubeau cartea, cititorul, profesia de bibliotecar. Nu aveam studii speciale de biblioteconomie, ci venisem de pe băncile Institutului Pedagogic. Trebuia să învăț multe, să învăț să fiu bibliotecară. Este de remarcat că am fost interviată în biroul Doamnei Tlehuci, un birou mic, cu un singur geam, cu multe cărți, ziare, reviste, telefon și un abac. Uitându-mă la abac m-am întrebat cam la ce îi trebuie unui Director de Bibliotecă ? M-a impresionat ținuta vestimentară deosebită, rochia de culoare verde era garnisită cu un guler original și frumos .

Începutul a fost dificil, fiindcă din mers trebuia să înveți structura, logistica Bibliotecii, serviciile ei, zilnic să te dezvolți profesional, să te instruiști continuu. Biblioteca avea bogate și interesante colecții științifice din toate domeniile, bine ținute la curent, mai ales din domeniile științelor fizico-chimice, tehnice, filosofice. Sala de lectură specializată era căutată de cititorii sovietici nu numai pentru fondurile îngrijite cu multă stringență și pricepere, dar și pentru cataloagele tradiționale și analitice, unde găseau tot materialul necesar,

cules din cărți și din reviste de specialitate românești, rusești, în limbile străine. Consultațiile bibliografice aveau loc imediat, la cerere. În această privință se considera ca o scădere a prestigiului Bibliotecii plecarea unui cititor fără să fi fost bine documentat în legătură cu informația pentru care venise. După 2 săptămâni de muncă în sala centrală specializată nr. 1, unde-mi îndeplineam funcția de bibliotecară, am susținut un examen în fața Doamnei Tlehuci, insistând în câteva variante asupra demonstrării bunelor cunoștințe a documentelor ce reglementau lucrul sălii de lectură, serviciile oferite cititorilor, conținutul colecțiilor din clasa Literatura Română, Rusă, Limbi Străine, Științe Reale, materialele partidului comunist, congresele, conferințele etc. N-a făcut generoase risipiri de laude, seconda totul, dar a rămas mulțumită de răspunsuri și lucrul realizat într-un timp atât de scurt.

Pînă în prezent port adîncă recunoștință conducerii Bibliotecii, de la care am învățat munca de bibliotecă, obligațiunile bibliotecare de ghidare, informare, educație științifică și culturală a utilizatorilor, alături de care am crescut mult din punct de vedere profesional. Pe lîngă activitatea curentă bibliotecară, Doamna Tlehuci a educat adevărați specialiști. În cadrul manifestărilor culturale-științifice, conferințe, de fiecare dată vorbind cu mîndrie despre profesia de bibliotecar, nu în ultimul rînd despre cadrele bibliotecare de nădejde, formate în Biblioteca Universitară. După multe conferințe profesionale, lansări de carte, întîlniri cu personalități de mare cultură din Republica Moldova, România, SUA, îi strîngeau mîina și-i mulțumeau în mod respectuos pentru cordialitate și competență științifică.

Apoi au venit anii 90. Doamna Tlehuci și Doamna Harconița, director adjunct pe atunci, au fost destul de inventive, preocupate fiind de gîndul de a schimba, de a dezvolta colecțiile, de a moderniza serviciile Bibliotecii Științifice. Și am purces la drum, plecînd în România după cărți, documente electronice / audio-video, fiindcă în Bibliotecă exista doar un fond mic de documente în limba română. Neapărat trebuia îmbogățit fondul de carte pentru a-l pune la dispoziția studenților, profesorilor, elevilor, pentru că și utilizatorii universitari bălțeni să aibă acces la orice sursă de informare. Se dorea să promovăm valoarea și cultura românească în rîndul studenților de la cele 5 facultăți, care pe atunci erau private de colecții autentice în limba română. Cele mai mari loturi de cărți erau achiziționate de la librăria „Junimea” cît și de la alte librării din Iași. Loturile de cărți, documentele electronice au fost aduse în diferite anotimpuri ale anului: pe timp de ploaie, viscol și caniculă. Trecerea

frontierei avea loc anevoios prin posturile de control vamal care reprezentau niște locuri speciale amenajate pentru efectuarea controlului asupra trecerii peste frontieră a valorilor materiale, precum și a persoanelor fizice. Trecînd frontierele Moldova-România și România-Moldova aveai nevoie de multă răbdare și sănătate ca să stai cîte 5-6 ore, timp petrecut la control, apoi urma vama din Bălți unde era nevoie de încă 4 zile sau 30 de ore pentru a devama coletele cu literatură.

Doamna Tlehuci avea o neistovita dragoste de carte, de utilizator. În Rapoartele de activitate ale Bibliotecii nota simplu și uman: „...ne dorim mai multe cărți din România, nu ajung..., avem nevoie de compute-re... de conexiune Internet....” Doamna Tlehuci a fost bibliotecară în gîndire, pătimașă a conversației cu colegii, arbitra prin intuiție și cu delicatețe succesul sau eșecul fiecărui coleg. Era omenoasă și de o sofisticată sinceritate, dar comunicată în formele cele mai lesne de acceptat. Unul din episoadele cheie pentru definirea ca Director de Bibliotecă Științifică este acela al Construirii Edificiului Nou al Bibliotecii. Nu poț să uit cum unul din muncitori s-a plîns că nu le ajung materiale de construcție ca să termine o porțiune de lucru. Cu firea ei de bibliotecară a consolat muncitorul dar în măsura posibilităților ei a rezolvat problema, însă în forma în care nu leza nici o sensibilitate.

Mai avea o patimă - iubea trandafirii imenși de culoarea sîngelui. A fost romantică, semăna cu un personaj dintr-o colecție de cărți, era dornică de viață, plină de speranțe. În timpul celor douăzeci de ani, cît am muncit alături, au rămas în memorie ani cu bune și mai puțin bune, momente calde, cu rîsul zgomotos pe figură și gesturi de Doamnă-semne după cum aveam să judec mai tîrziu, ale unui fel de interior plin, în care descopeream permanent ceva nou în făptura ei. Am convingerea că pentru tot ce a făcut și a lăsat, bibliotecara, Directoarea de Bibliotecă Universitară Faina Tlehuci nu s-a gîndit o clipă să spună, precum Horațiu spunea în una din odele sale: „Non omnis moriar / Nu voi muri niciodată”.